

VOORTGANGSRAPPORTAGE **VALLEI & VELUWE** KLIMAATBESTENDIG ZOMER 2024 - ZOMER 2025

WEERBARE EN VEERKRACHTIGE REGIO

Inhoud

Voorwoord van onze voorzitter Pouwel Inberg	3
Inleiding	4
Stresstest en klimaateffectatlas	5
Adaptatie piramide	6
Doelen en Monitoring	7
Klimaatbestendige wijken	8
Waterzuinige industrie	9
Bouwtafel Waterzuinige Wijken	10
Geen regenwater in het riool	11
Waternetwerk Veluwe	12
Deel de hitte	13
Werken aan veiligheid en veerkracht	14
Biobased (ver)bouwen	15
Gouden druppel	16
Klimaattop 5 december 2025:	17

Voorwoord van onze voorzitter Pouwel Inberg

Dit is alweer de vijfde voortgangsrapportage over de regionale samenwerking Vallei & Veluwe Klimaatbestendig (zie kader voor de toelichting). Deze rapportage gaat over de periode zomer 2024 - 2025. Er wordt alle jaren veel werk verzet als je de rapportages terugleest. We hebben een steeds beter beeld van de risico's van klimaatverandering en werken met steeds meer partners samen om de risico's ook te verkleinen.

We zien dat enkele vraagstukken om allerlei redenen lang in het midden van het speelveld blijven liggen. Daarom hebben we ons afgelopen jaar gericht op een aantal acties die versnelling nodig hebben. Tijdens de klimaattop van 6 december 2024 in Harderwijk hebben onze partners zich uitgesproken om deze acties op te pakken. PAK DE HANDSCHOEN OP was dan ook het thema van de klimaattop. En er wordt nu hard gewerkt aan deze acties. In de rapportage leest u daar mee over.

Ook staan we aan de vooravond van een nieuwe cyclus van het Delta Programma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA).

In 2025 bekijken we in heel Nederland opnieuw wat de risico's zijn van klimaatverandering en welke aanvullende acties nog nodig zijn om ons weerbaar te maken tegen veranderingen. Wij dus ook! De uitkomsten kunnen we dan meegeven aan de nieuwe gemeenteraden die begin 2026 weer gekozen worden. Zo creëren we samen een weerbare en veerkrachtige regio.

**NOTEER IN UW AGENDA:
DE REGIONALE KLIMAATTOP
VALLEI & VELUWE 2025**

**DEZE VINDT PLAATS OP
5 DECEMBER 2025
9:00 UUR - 13:00 UUR**

Wilt u een uitnodiging ontvangen?
Stuur dan een mail naar Jose Lieferink:

jlieferink@vallei-veluwe.nl

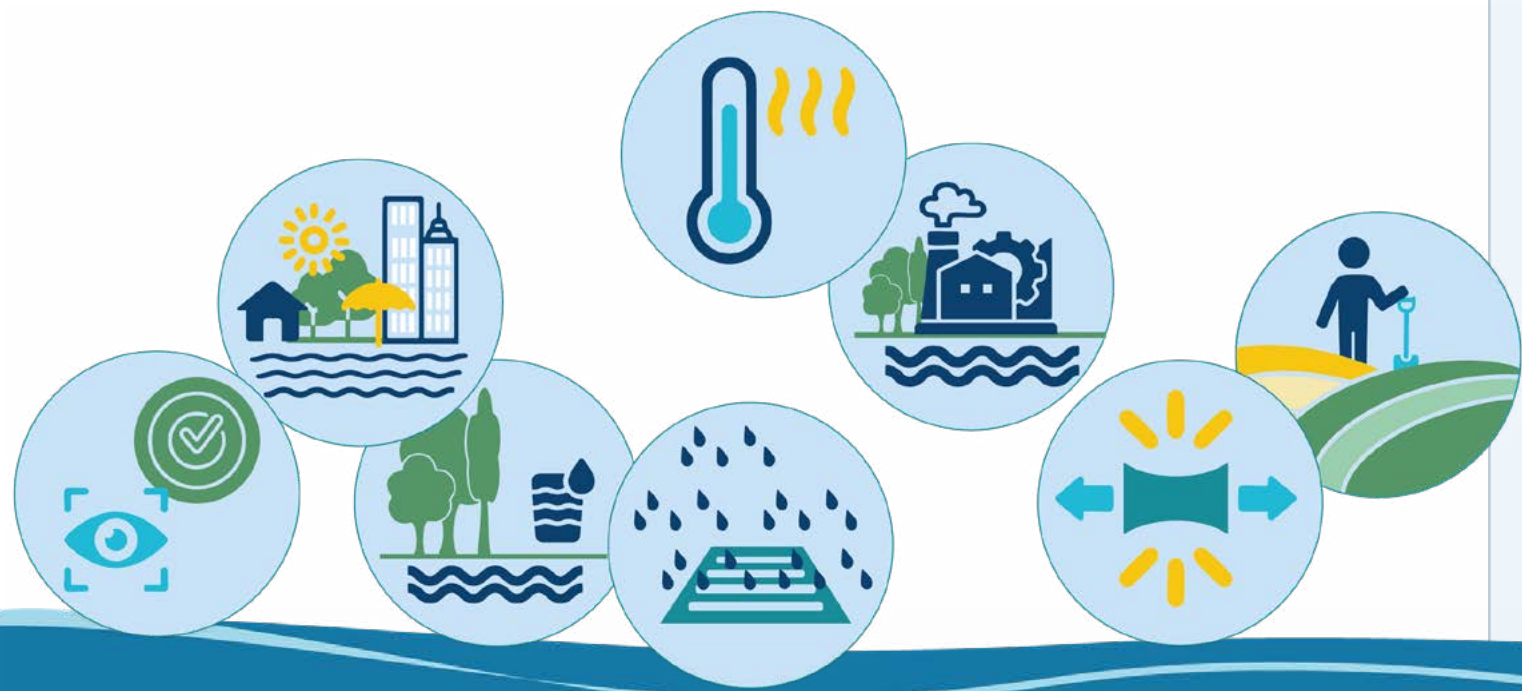
WEERBARE EN VEERKRACHTIGE REGIO

Inleiding

Deze voortgangsrapportage geeft een beeld van de actuele thema's, inspirerende initiatieven en concrete stappen richting een klimaatbestendige, leefbare toekomst. Aan de hand van de adaptatiepiramide verkennen we hoe overheden, bedrijven en bewoners samenbouwen aan weerbare en veerkrachtige steden en dorpen, met aandacht voor water, hitte, veiligheid en gezondheid.

Van stresstesten tot drinkwaterbesparing en van biobased bouwen tot het Waternetwerk Veluwe: dit overzicht biedt inzicht in de urgentie én de oplossingen. Met praktijkvoorbeelden, handvatten en een vooruitblik naar de Klimaatop 2025 inspireren we iedereen die zich inzet voor een toekomstbestendige regio.

Veel leesplezier!

VALLEI & VELUWE KLIMAATBESTENDIG REGIONAAL DELEN, LOKAAL DOEN.

Als we het hebben over 'de samenwerking' en VVK dan hebben we het over de verschillende organisaties die in 2017 het Manifest naar een Klimaatrobuuste regio Vallei en Veluwe in 2050 hebben ondertekend: 28 gemeenten, Waterschap Vallei en Veluwe, provincies Gelderland en Utrecht, Vitens, Rijkswaterstaat en de drie Veiligheidsrisico's en drie GGD-en. Al deze partijen hebben met hun handtekening de ambitie uitgesproken om samen te werken aan een klimaatrobuuste regio in 2050. Met als motto 'Regionaal delen. Lokaal doen.'

Een unieke samenwerking in Nederland binnen het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) op deze schaal, waarin de gemeenten via drie DPRA-werkregio's hun krachten bundelen. Een samenwerking die het hele beheergebied van het Waterschap Vallei en Veluwe beslaat en binnen twee provincies valt. Partners delen de drive om perspectief te bieden op wat en waar het nodig is en hoe het kán: weten, willen en werken aan extremen hitte, overstromingen, wateroverlast en droogte.

VVK versterkt de netwerksamenwerking daar waar grensoverschrijdende samenwerking nodig is. Dat kan o.a. zijn vanuit inhoud en complexiteit van regionale vraagstukken, kans voor efficiency & effectiviteit, en/of voor agenderende slagkracht en inspiratie. De samenwerking Vallei & Veluwe Klimaatbestendig is een voertuig dat zich doorlopend aanpast aan actuele vraagstukken van partners.

Jaarlijks organiseert VVK de Klimaatop. Het netwerkevent waarin kennis en ervaringen worden uitgewisseld en afspraken worden gemaakt voor verder samenwerking. In 2024 vond de klimaatop plaats in het Bouw & Infra Park Harderwijk. De top was goed bezocht met maar liefst 200 bezoekers. Dat geeft vooral aan dat het thema klimaatadaptatie leeft! Dit jaar vind de klimaatop plaats in Omnia in Wageningen op 5 december 2025. De voorbereidingen hiervoor zijn al in volle gang.

WEERBARE EN VEERKRACHTIGE REGIO

Stresstest en klimaateffectatlas

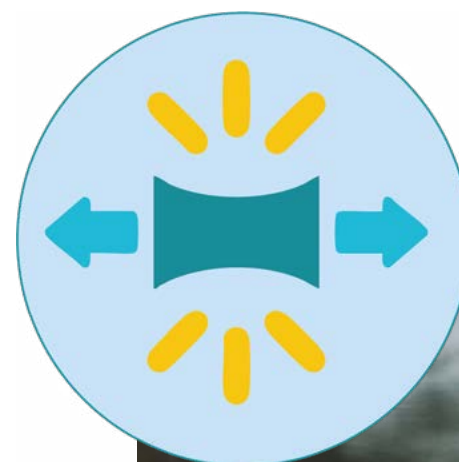
De klimaateffectatlas geeft een goed overzicht over de effecten die in onze regio optreden door de klimaatsverandering.

De stresstest geeft een beeld hoe dat doorwerkt in onze maatschappij.

Onze regionale **klimaateffectatlas** toont de effecten van wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen. Deze atlas is continu in ontwikkeling. In 2024 zijn nieuwe kaarten toegevoegd aan de atlas. In 2025 wordt een grote verbetering doorgevoerd. De kaarten voor wateroverlast worden opnieuw gemaakt op basis van de laatste scenario's van het KNMI. En ook zullen extra kaarten over hitte en droogte worden toegevoegd die landelijk zijn ontwikkeld en de lay-out van de kaarten verbeterd. De planning is om dit eind oktober af te ronden.

De geactualiseerde atlas vormt de basis voor de stresstest die in 2025 wordt uitgevoerd. De voorbereiding hiervoor zijn begin 2025 opgestart. In de stresstest ligt de aandacht op de impact die de effecten van de klimaatverandering hebben op onze maatschappij.

DENK DAARBIJ AAN DE GEVOLGEN VAN HITTE OP DE GEZONDHEID. DE RESULTATEN VAN DEZE ANALYSE WORDEN OP DE KLIMAATTOP VAN 2025 GEPRESENTEERD. OP BASIS VAN DIE UITKOMSTEN KUNNEN WE BESPREKEN WAT PRIORITEIT HEEFT EN OP WELKE SCHAAL WORDT OPGEPAKT.

Adaptatie piramide

De adaptatiepiramide maakt inzichtelijk hoe adaptief een gebied is en op welk deelsysteem een strategie, maatregelen of afspraken nodig zijn voor een klimaatrobuuste woon- en werkomgeving en gebied.

Samen met stichting Climate Adaptation Services (CAS) hebben we in 2023 een concept en visualisatie voor klimaatadaptatie opgesteld: **de adaptatiepiramide**. Het concept helpt om in de volle breedte van het hele systeem de dialoog te voeren met beleidsadviseurs en bestuurders over doelen, ambities en concrete maatregelen voor een klimaatbestendige stad en regio.

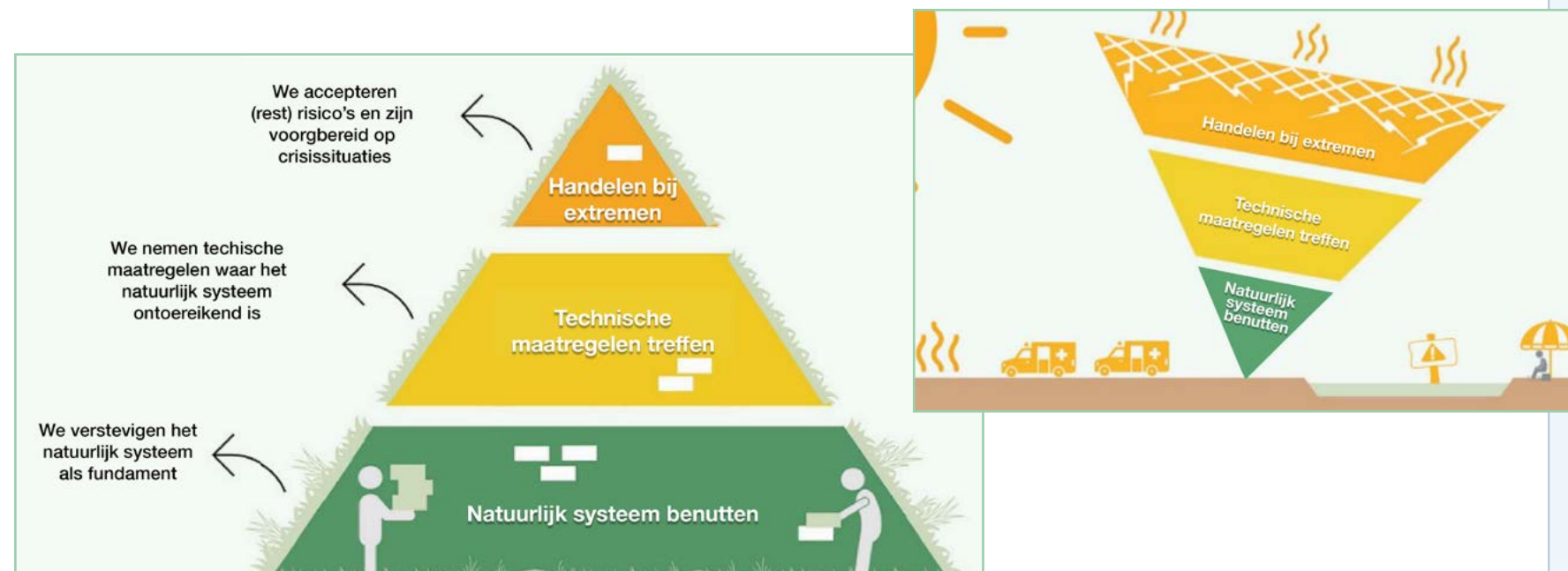
In 2024 hebben we met stichting CAS 3 pilots uitgevoerd in samenwerking met gemeenten Leusden, Renkum en Wageningen om een goede gespreksmethodiek te ontwikkelen binnen de 3 organisaties over hun klimaatbeleid. In Leusden lag het accent op het inventariseren welke beleid en maatregelen al worden uitgevoerd op de thema's hitte, droogte en wateroverlast. Bij Renkum was het de vraag welk beleid en maatregelen nog meer kan worden gedaan tegen de schadelijke gevolgen van langdurige droogte. Bij Wageningen ging het om het in beeld brengen van van het klimaatbeleid op 4 thema's van hitte, droogte, wateroverlast en overstromingsrisico's.

In alle 3 pilots bleek het concept van de piramide laagdrempelig en aansprekend om klimaatrisico's en klimaatbeleid en maatregelen met collega's van diverse beleidsafdeling te bespreken en inzichten te delen. Ook werd snel de overlap en/of werden de hiaten in het beleid zichtbaar voor iedereen. De piramide zette aan tot discussie en de wens voor vervolgstappen.

VERVOLGSTAPPEN

In 2025 werken we met stichting CAS de methodiek verder uit tot een concrete handleiding en stappenplan zodat andere gemeenten en overheden daar zelf verder mee aan de gang kunnen. We testen dat bij 2 tot 3 gemeenten in onze regio.

DE TOOL KOMT UITEINDELIJK PUBLIEK TER BESCHIKKING, VIA DE WEBSITE VAN VALLEI EN VELUWE KLIMAATBESTENDIG EN OOK DE LANDELIJK WEBSITE VAN DPRA.

DE PIRAMIDE BRENGT DE 3 HOOFDLIJNEN IN HET LOKALE EN REGIONALE KLIMAATBELEID IN BEELD:

- 1. De natuurlijk-systeem laag: versterken van de natuurlijke basis van water, bodem en groen voor het opvangen en temperen van de effecten van hitte, droogte en wateroverlast als gevolg van klimaatverandering.**
- 2. De inrichtingslaag: het nemen van technische en fysieke maatregelen in de openbare en particuliere ruimte om overlast en schade als gevolg van klimaatverandering te voorkomen.**
- 3. De calamiteitenlaag: het versterken van de weerbaarheid en veerkracht bij calamiteiten en gevolgschade door toenemende weersextremen.**

Doelen en Monitoring

Doelen heb je nodig om te monitoren waar je staat. Hier wordt hard aan gewerkt en door nieuwe inzichten blijft zich dat ontwikkelen. Het is mooi om te zien dat veel gemeenten het afgelopen jaar hele concrete doelen hebben uitgewerkt en vastgelegd. Dan kunnen we ook in de praktijk ervaren of dat voor alle partijen goed werkbaar is.

De regio werkt continue aan het uitwerken van klimaatadaptatiedoelen. Per thema en opgave vraagt dat om een andere aanpak. Wat betreft Klimaatadaptatief bouwen zijn er de grootste stappen gezet. In de provincie Utrecht is een aantal jaar geleden daar al hard aan gewerkt wat heeft geleid tot input voor het convenant Duurzaam Bouwen. In 2024 hebben de partners in Gelderland een vervolg daarop gegeven. Dit is uitgewerkt in het Kader Leefbare Verstellijking. In 2025 is dat opgenomen in een **Handreiking toekomstbestendig bouwen**.

Ondertussen werken deze en andere klimaatadaptatiedoelen al door in het beleid van gemeenten. Zo blijkt uit een inventarisatie in de werkregio Noord-Veluwe dat de strategische doelen zijn vastgelegd en dat ook steeds meer operationele doelen worden opgenomen. Maar pas als gemeenten voor het eerst omgevingsplannen gaan vaststellen kunnen de doelen volledig doorwerken. VVK blijft de komende jaren dan ook actief kennis uitwisselen over dit onderwerp en specifieke onderwerpen uitwerken.

IN 2025 IS SPECIFIEK AANDACHT VOOR DE MONITORING VAN KLIMAATADAPTATIE. DAAR WE REGIONAAL EN OOK LANDELIJK DE KLIMAATEFFECTATLASSEN GOED GEVULD HEBBEN EN ER NIEUWE STRESSTETSTEN AANKOMEN, LIGGEN ER KANSSEN OM OOK EEN GOED MONITORINGSMETHODIEK OP TE STELLEN. HIERBIJ WORDT SAMENGEWERKT MET DE ANDERE PARTNERS IN DE PROVINCIE EN OOK DE LANDELIJKE WERKGROEP MONITORING.

Klimaatbestendige wijken

“Het was heel mooi om de ervaringen van andere gemeenten te horen. Vaak loop je toch tegen dezelfde dingen aan, zoals bewonersparticipatie, of de verschillende belangen die er intern zijn. Mooi om van elkaar te kunnen leren!” Gemeente Vijfheerenlanden, deelnemer aan de pilot.

Een klimaatbestendige, gezonde en natuurinclusieve wijk is een wijk die weersextremen kan opvangen, waar ruimte is voor verschillende planten en dieren en waar mensen gezond en prettig kunnen leven. Een toekomstbeeld dat in 2050 voor alle wijken werkelijkheid moet zijn.

➤ **DAAROM ONDERSTEUNT DE PROVINCIE UTRECHT GEMEENTEN BIJ HET TOEKOMSTBESTENDIG MAKEN VAN BESTAANDE WIJKEN OF BUURTEN.**

Na de succesvolle pilot is in 2025 de pilot voortgezet in een aanpak die er op gericht is om de komende jaren alle gemeenten op weg te helpen. In 2025 zijn weer vier gemeenten gestart met projecten rondom het ontwikkelen van een klimaatbestendige, natuurinclusieve en gezonde wijk. Doel voor de provincie Utrecht is om geleerde lessen vast te leggen en te delen in de (vernieuwde) lessenbundel en via provinciebrede kennisbijeenkomsten.

SAMENWERKING

De aanpak loopt door tot en met 2028 en is vooral een samenwerking tussen alle gemeenten in de provincie Utrecht en de provincie zelf. Daarnaast spelen de werkregio's een cruciale rol als podium om lessen te delen en op te halen en de samenwerking met gemeenten vorm te geven.

VERVOLGSTAPPEN

Komende jaren start steeds een nieuwe groep gemeenten met een wijkherinrichtingsproject, waarover ze kennis kunnen opdoen onder leiding van een participatief onderzoeker. Daarnaast worden op basis van de opgedane lessen provinciebrede kennissessies georganiseerd of interventies gedaan die bepaalde terugkerende belemmeringen kunnen oplossen. De aanpak loopt tot 2028. Ondersteunend hieraan heeft de provincie de subsidieregeling **Groene, gezonde en klimaatbestendige steden en dorpen 2025-2027**. Hiermee kunnen gemeenten procesondersteuning en uitvoering van grote fysieke activiteiten financieren, gericht op klimaatadaptatie en het versterken van biodiversiteit en gezondheid in wijken.

Waterzuinige industrie

Beschikbaarheid van water is niet meer vanzelfsprekend over een aantal jaren. Nu is er de netcongestie en er zijn mensen die spreken over een watercongestie over enige tijd. We moeten aan de slag!

Op de Klimaattop is afgesproken om samen de uitdaging aan te gaan om water te besparen bij en met de industrie. De verkenning Waterrotonde Nijkerk-Putten dient als pilot. Daarin werken 3 bedrijven, gemeenten Nijkerk en Putten, Vitens, waterschap Vallei en Veluwe en provincie toe naar een circulair watersysteem. Realisatie van deze Waterrotondes maakt oplossingen mogelijk voor verschillende maatschappelijke regionale vraagstukken:

- het schaarse grondwater dat de bedrijven gebruiken in hun proces komt beschikbaar voor drinkwater. Zoals bekend is drinkwater inmiddels een zeer schaars goed, terwijl de vraag naar drinkwater toeneemt. De laagwaardige toepassing van grondwater wordt zo goed als beëindigd, conform provinciaal beleid.
- de Waterrotonde zorgt voor ruimte op de rioolwaterzuiveringsinstallaties van het waterschap (die nu aan hun maximale capaciteit zitten).
- als resultaat van dit alles ontstaat ruimte voor woningbouw.

Vallei & Veluwe Klimaatbestendig heeft in 2024 tot begin 2025 een verkennend onderzoek laten uitvoeren naar drink- en grondwaterbesparing bij drie grote bedrijven in Nijkerk-Putten. Doel van dit onderzoek was de bereidheid, de technische, juridische en economische haalbaarheid voor waterhergebruik bij enkele grootverbruikers in de regio Nijkerk-Putten te onderzoeken (fase 1). Deze fase is met succes afgerond.

Parallel wordt een aantal tools aangeboden of voorbereid zodat middelgrootverbruikers beter inzicht in verbruik en besparingsopties krijgen: een aantal waterscans voor voorbeeldbedrijven en clamp-on meters om beter inzicht te krijgen in verbruik in delen van het productieproces; en een voorstel voor de ontwikkeling van een interactieve tool genaamd de Waterbarometer (naar voorbeeld Vlaanderen). In samenwerking met VNO-NCW Midden wordt de urgentie rondom waterbeschikbaarheid op diverse bijeenkomsten toegelicht. Zoals in juni op een regionale bijeenkomst op het waterschap. En verkennen we met gemeenten waar haakjes zitten i.c.m. andere duurzaamheidsopgaven om bedrijven te faciliteren stappen te zetten.

SAMENWERKING

De samenwerking om te komen tot een waterrotonde is bijzonder, een samenwerking tussen overheden: gemeenten Nijkerk en Putten, provincie Gelderland, Waterschap Vallei en Veluwe, drinkwaterbedrijf Vitens, Liander en 3 bedrijven (Arla Foods BV, Van de Bor en Storteboom) in de gemeenten Nijkerk en Putten. Aangevuld met andere gemeenten en VNO-NCW Midden.

VERVOLGSTAPPEN

Alle partijen van de waterrotonde Nijkerk-Putten hebben op 21 maart 2025 uitgesproken om het concept van de Waterrotondes verder uit te willen werken in fase 2. Onderdeel hiervan is de pre-engineering. De pre-engineering is de gedetailleerde uitwerking van de technische specificaties voor de Waterrotonde voor alle drie de bedrijven. Naar verwachting is deze pre-engineering medio 2025 gereed. Daarnaast zijn er vele andere randvoorwaarden om realisatie mogelijk te maken. Zoals energielevering, garanties waterkwaliteit. En moeten de ruimtelijke procedures en vergunningprocedures worden opgestart.

DE RESULTATEN VAN DE WATERROTONDE NIJKERK-PUTTEN WORDEN GEBRUIKT OM PROJECTEN IN ANDERE GEBIEDEN OP TE STARTEN. HIERVOOR LOPEN AL GESPREKKEN MAAR OP HET MOMENT VAN SCHRIJVEN ZIJN ER NOG GEEN CONCRETE AFSPRAKEN GEMAAKT.

Bouwtafel Waterzuinige Wijken

Hoe kunnen we als regio-partners zelf waterzuinige nieuwbouw en verbouw (helpen) stimuleren en realiseren? Werken aan schaalbare, realiseerbare en betaalbare oplossingen voor waterzuinige nieuwe/verbouwde woningen.

Na het startschot voorjaar 2024 zijn in razend tempo eind 2024 diverse producten opgeleverd.

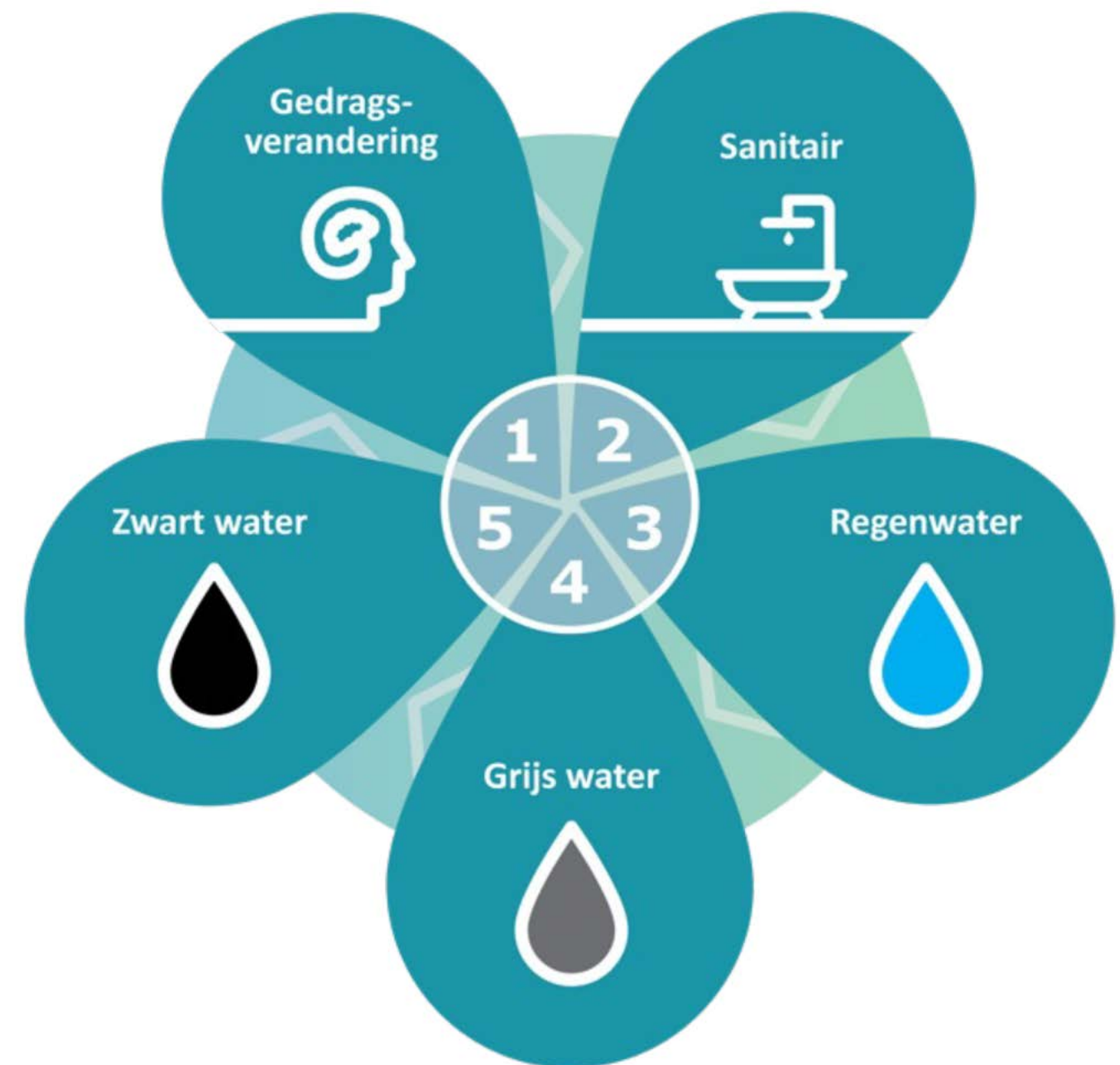
➤ **EEN MENUKAART ALS WEGWIJZER EN DEELPRODUCTEN DIE KENNIS DELEN OVER MAATREGELEN/TECHNIEKEN, FINANCIËN, JURIDISCHE EISEN, EN SCHAALBARE AANPAK.**

Via de [website](#) is een verdere toelichting en de producten te vinden. Met diverse spelers die aan de vooravond staan van planuitwerkingen zijn gesprekken gevoerd over een mogelijke aanpak.

SAMENWERKING

Dit netwerk is in 2023 gestart op initiatief van VVK partners Vitens, waterschap, provincie Gelderland en enkele gemeenten. Inmiddels zijn bijna 60 partijen uit de hele keten en Nederland aangehaakt om kennis en krachten te bundelen. Van grote bouwpartijen, tot leveranciers, van financiers tot opdrachtgevers zoals woningcorporaties.

➤ **PROVINCIE UTRECHT EN ZUID-HOLLAND NEMEN ACTIEF AANGESLOTEN EN MAKEN DEELPRODUCTEN MOGELIJK. DOORLOPEND TONEN NIEUWE PARTIJEN INTERESSE.**

VERVOLGSTAPPEN

Voor de zomer van 2025 vindt een bestuurlijke bijeenkomst plaats om naar elkaar toe de daadwerkelijke toepassing te helpen bekrachtigen in een zelfbindend bestuurlijk statement. Waarbij alle "ja-maars" zijn getackeld en gewerkt gaat worden aan een Waterzuinige Woning-richtlijn. Parallel lopen gesprekken met toepassing van de opgedane kennis in de uitwerking van concrete bouwopgaven in o.a. Amersfoort, Apeldoorn en van Bouwpartijen. Belangrijke bestuurlijke actie is een lobby richting het Rijk op de landelijke kaders (Bouwbesluit). De Bouwtafel zal waarschijnlijk doorlopen tot eind 2025.

Geen regenwater in het riool

Schoon regenwater in het riool is niet wenselijk omdat dit water de bodem niet kan voeden, het rioolstelsel en de RWZI groter ingevoerd moet worden dan nodig is.

Het wordt natter en droger! Belangrijk om het regenwater vast te houden daar waar het valt. Het regenwater vult de grondwatervoorraad aan. Daarnaast transporteren riolen veel regenwater naar de rioolwaterzuiveringen (RWZI) en wordt dit schone regenwater vermengd met het afvalwater. De RWZI's raken hydraulisch vol, er kan geen extra afvalwater bij van nieuwe woningen en bedrijven. Waterschap en gemeenten zijn samen verantwoordelijk om minder regenwater naar de RWZI te transporteren. De afgelopen jaren zijn er al vele hectaren bij gemeenten afgekoppeld en deze ontwikkeling zet zich voort. Door de klimaatverandering met de piekbuien en de uitbreiding van het aantal woningen is een versnelling noodzakelijk.

Op de klimaattop in 2024 is afgesproken om samen actie te zetten om geen regenwater in het riool te krijgen. Het waterschap heeft geld vrijgemaakt om samen met gemeente een extra stap te zetten in het afkoppelen van daken van het gemengde rioolstelsel.

SAMEN MET EEN AANTAL COLLEGA'S VAN GEMEENTEN EN HET WATERSCHAP ZIJN DE KADERS VOOR DE SAMENWERKING EN HET GELD INMIDDELS UITGEWERKT.

Daarbij besloten we te focussen op openbaar terrein in prioriteitsgebieden (bijvoorbeeld bij overbelaste zuiveringen en actieve overstorten). De zuiveringskringen die prioriteit zijn: Harderwijk, Ede, Apeldoorn, Nijkerk, Amersfoort, percelen van woningcorporaties en Bedrijven(terreinen).

Waternetwerk Veluwe

Het Waternetwerk kent een casuïstieke en netwerkgerichte aanpak, met de focus op grond- en drinkwater, één van de speerpunten van het Regionaal Adaptatie Plan (RAP).

Afgelopen jaar is (verder) gewerkt aan diverse vraagstukken in trajecten. Drink- en grondwaterbesparing is een van de speerpunten. Vooruitlopend op het Nationaal Plan van aanpak Drinkwaterbesparing (2024) is al in 2022 de Bouwtafel waterzuinige wijken gestart (zie andere paragraaf). Op de Klimaatop '25 was de aftrap voor de Actie Waterzuinige Industrie met als essentie een aanbod aan een aantal bedrijven voor een waterscan en faciliteren waterrotonde Nijkerk-Putten. De inventarisatie loopt, evenals het in kaart brengen van andere tools) die helpen het waterbewustzijn bij de middelgrootverbuikende industrie een impuls te geven (zie toelichting bij stuk Waterzuinige industrie).

WATERWINNEN

Begin 2025 is de pilot Waterwinnen afgerond. Een verkenning van de gemeente Apeldoorn, Vitens, waterschap met Twijnstra&Gudde naar een andere aanpak om drinkwaterbesparend gedrag in huishoudens een impuls te geven. Resultaat **het inspiratieboekje dat alle creativiteit aanspreekt**. En voor de lange termijn een verkenning naar een systeemverandering – want drinkwater verspillen is veel te makkelijk. Dat moet anders. Dat is uitgemond in vijf inspirerende concepten: Waterways.

Ander onderwerp is de communicatie over wateroverlast naar bewoners. Daartoe is een Plan van Aanpak opgesteld om inhoudelijk, communicatief en organisatorisch het samenspel tussen overheden onderling in interactie met bewoners en ondernemers over wateroverlast en droogte te verbeteren. Van ad hoc en kastje-naar-de -muur willen partners structurele aanpak en eens luidende uitleg hebben. Streven is eind 2025 de fundamenten te hebben opgebouwd met een strategie c.q. procesafspraken en producten/toolkit.

GRONDWATER

Wat betreft grondwater is de Verkenning wateraccu Noord Veluwe afgerond. Zie ook **jaarterugblik 2024**. Dit krijgt een vervolg in het project Spons Noord-Veluwe. Het doel van het project is om een goed beeld te krijgen van de (grond)wateropgave waardoor beter onderbouwd keuzes voor nieuwe ontwikkelingen of compensatiemaatregelen gemaakt kunnen worden.

VERVOLGSTAPPEN

Naast de diverse deeltrajecten stimuleert en faciliteert het waternetwerk ook kennisuitwisseling. De afgelopen 2 jaar is een Wateroploop georganiseerd om actief de kennis met elkaar en andere partners uit te wisselen. Voor netwerkpartners wordt er 9 oktober een Wateroploop georganiseerd.

DE INTENTIE IS OM IN 2026 DOOR TE GAAN MET ACTUELE GEZAMENLIJKE VRAAGSTUKKEN ZOALS VERVOLG OP DE GRONDWATERSTRATEGIE EN DRINKWATERBESPARING EN HET SAMENSPEL VERBETEREN.

In het Waternetwerk Veluwe is er een samenwerking tussen de Veluwe gemeenten, provincie Gelderland, Waterschap Vallei en Veluwe en Vitens. De provincie Utrecht en de omgevingsdienst Veluwe haken ook regelmatig aan wanneer dit relevant is.

Deel de hitte

“Hittestress is het gevaarlijkste gevolg van klimaatverandering, maar ook één van de best voorspelbare en bestrijdbare. Als we vanuit de domeinen ‘gebied’, ‘gebouw’ en ‘gezondheid’ goed samenwerken houden we onze dorpen en steden koel en leefbaar, nu en in de toekomst.”

Het doel is dat alle gemeenten het onderwerp hitte in het gezondheidsbeleid en bij klimaatadaptatie op de kaart staat. Onderdeel daarvan is dat alle gemeenten uiterlijk in 2028 een lokaal hitteplan (calamiteitenplan hittegolf) hebben en deze ook uitbreiden naar een integraal actieplan hitte (gebied, gebouw en gezondheid). In Gelderland hebben alle gemeenten in 2023 in hitteplan opgesteld. In wordt momenteel in de meeste gemeente werkt aan het hitteplan.

Afgelopen jaar hebben we de actie ‘Deel de hitte’ gelanceerd op de Vallei Veluwe klimaatop in december. De actie betreft de inzet van hitteadviseurs die gemeenten helpen om een integraal actieplan hitte op te stellen. Hierbij werken gemeenteambtenaren uit de domeinen ‘gebied’, ‘gebouw’ en ‘gezondheid’ samen. Daarmee worden de hiterisico’s voor de gemeente nu en in de toekomst worden geminimaliseerd. Provincies Utrecht en Gelderland hebben een subsidieregeling opgezet waarbij zij 50% van de kosten voor de hitteadviseurs voor hun rekening nemen.

SAMENWERKING

Het initiatief voor deze hitte-actie komt vanuit manifestregio VVK. Provincies Utrecht en Gelderland werken samen met Klimaatverbond Nederland. De hitteadviseurs zijn getraind via de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). De DPRA werkregio’s zorgen ervoor dat de gemeenten worden geïnformeerd over regeling. Voor de inhoud zijn de GGD’s ook actief betrokken.

VERVOLGSTAPPEN

Het doel is dat eind 2027 alle gemeenten minimaal gestart zijn met het opstellen van een integraal actieplan hitte op basis van de Menukaart hitte.

2025 STAAT IN HET TEKEN OM MET ZOVEEL MOGELIJK GEMEENTEN DE ACTIE OP TE PAKKEN. IN 2026 VINDT EEN EVALUATIE PLAATS DOOR DE GEMEENTEN ZELF EN VIA DE HITTEADVISEURS. DE UITKOMSTEN DAARVAN ZIJN BEPALEND VOOR EVENTUELE UITBREIDING VAN DE REGELING NAAR DE OVERIGE GEMEENTEN VAN DE PROVINCIES.

Werken aan veiligheid en veerkracht

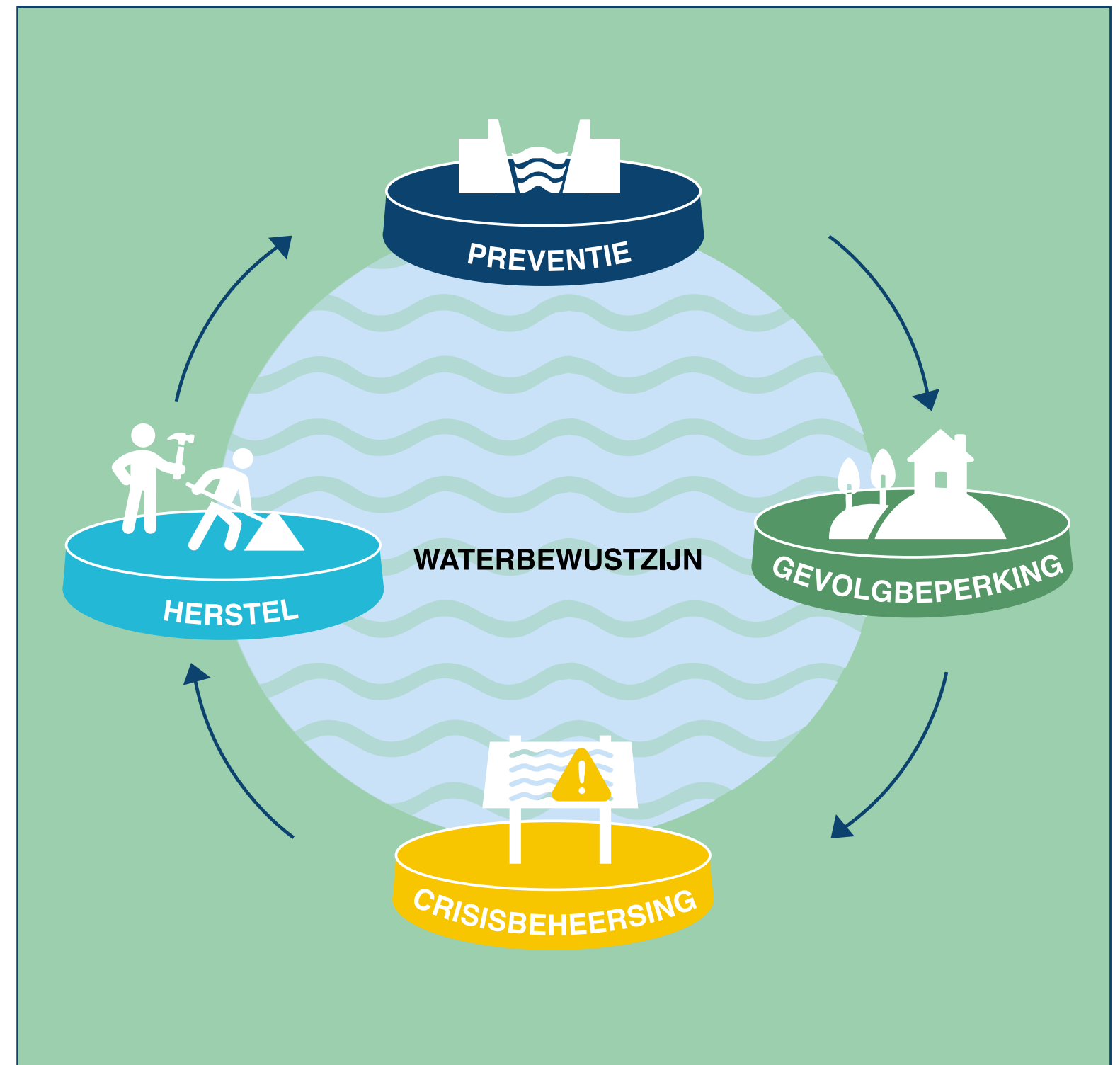
De wateroverlast in Limburg heeft ons geleerd dat het door klimaatverandering goed mis kan gaan. Daar kunnen we van leren en beter voorbereid zijn op nieuwe gebeurtenissen.

De Veiligheidsregio Utrecht werkt in VVK verband? aan een handleiding voor gemeenten voor het versterken van de lokale veiligheid, weerstand en veerkracht voor overstromingsrisico's. Daarbij gaat het niet alleen om de (zeer kleine) kans op een dijkdoorbraak van een van onze primaire waterkering, maar ook om de gevolgen van extreme neerslag, of andere extreme en lokale watercalamiteiten als een leidingbreuk. Meer dan 20 cm water op straat kan al tot lokaal ernstige overlast en schade leiden, zeker in onze regio met veel hellende vlakken en wegstromend water.

INTEGRAAL KIJKEN

De handleiding is erop gericht dat gemeenten integraal kijken naar veiligheid, preventie, gevolgschade beperkingen, crisesbeheersing en de herstelfase. In die zin zijn er ook lessen geleerd door de veiligheidsregio's van de diverse klimaatextremen in binnen- en buitenland, zoals in Limburg in 2021. De handleiding betrekken we straks in 2026 bij de risicodialogen die wij - en gemeenten zelf - lokaal en regionaal willen en kunnen voeren aan de hand van de nieuwe (boven) regionale en lokale klimaatstresstesten (zie verderop in deze voortgangsrapportage).

HET THEMA WATER EN VEILIGHEID MAAKT ONDERDEEL UIT VAN DE BREDERE AANPAK OP HET VERSTERKEN VAN DE MAATSCHAPPELIJKE VEERKRACHT, WAAR DE VEILIGHEIDSREGIO'S IN NEDERLAND EXTRA OP INZETTEN VOOR DE KOMENDE JAREN.

Biobased (ver)bouwen

Veranderen van onze gewoontes en standaard werkwijzen is niet makkelijk. In de regio is nu krachtig uitgesproken dat we met natuurlijke materialen willen gaan bouwen. Daar is iedereen bij nodig. En we zijn ervan overtuigd dat het verbouwen van 'bouwmaterialen' ook leidt tot een klimaatbestendige omgeving.

Tijdens de klimaattop in 2024 zetten 11 opdrachtgevers hun handtekening onder de Deal Biobased (Ver)Bouwen 30-30-30. Hiermee spraken zij de ambitie uit om in 2030 30% van hun verbouw- en nieuwbouwopgave met 30% biobased materialen te realiseren. Inmiddels hebben ook nog 4 opdrachtgevers uit de regio zich aangesloten als aspirant, met de intentie om eind van dit jaar te tekenen.

BOEREN VOOR BIOBASED BOUWEN VERVULT ALS VERVOLGSTAP OP DE ONDERTEKENING NU OOK SAMEN MET BUILDING BALANCE EEN VERBINDENDE ROL IN DE STAP NAAR DE PRAKTIJK: ALS ORGANISATOR, KENNISPARTNER EN AANJAGER BEGELEIDEN ZIJ HET TRAJECT EN BRENGEN PARTIJEN SAMEN OM DE AMBITIE VAN BIOBASED BOUWEN DAADWERKELIJK TE REALISEREN.

Samen maken we werk van klimaatbestendig bouwen in de regio, stap voor stap, project voor project, en steeds mee zichtbaar op weg naar 2030.

BIOBASED WORDT ZICHTBAAR

Boeren voor Biobased Bouwen heeft een programma opgezet waarmee door de dealpartners volop wordt gewerkt aan een actieplan. Dit actieplan vormt de praktische vertaling van de gedeelde ambitie naar concrete stappen en acties richting 2030. Dit traject brengt zichtbaar energie teweeg: het samenwerken aan dit gezamenlijke doel zorgt voor inspiratie, versnelling én al zichtbare resultaten.

In de Regio Stedendriehoek worden de eerste biobased (ver)bouwprojecten inmiddels al in gang gezet. De samenwerking tussen opdrachtgevers, bouwers en onderhoudspartijen groeit, waarbij kennisdeling centraal staat. Bouwpartijen nemen hun rol in deze transitie serieus en komen met biobased oplossingen, zodat opdrachtgevers kunnen profiteren van de kennis en innovaties die de markt al te bieden heeft. Ook het waterschap laat zien dat het serieus werk maakt van biobased bouwen. Bij de RWZI in Terwolde worden biobased materialen toegepast en in Ede staat een groot biobased bouwproject gepland.

KRACHTIGE IMPULS

Het ondertekenen van de deal blijkt daarmee niet alleen een symbolisch moment, maar juist een krachtige impuls voor een beweging waarin vraag en aanbod elkaar versterken.

DE DEAL ZORGT VOOR MARKTCREATIE, INNOVATIE EN EEN GEZAMENLIJK LEERPROCES TUSSEN PUBLIEKE OPDRACHTGEVERS EN UITVOERENDE BEDRIJVEN.

Gouden druppel

Ook in 2024 is tijdens de klimaattop de Gouden Druppel weer uitgereikt. Dit is een wisselbokaal waarmee een innovatief project in het zonnetje wordt gezet. Met acht mooie nominaties was het nog lastig kiezen voor de jury. Het laat zien hoe we als regio aan de weg timmeren als het gaat om klimaatadaptatie.

HIERONDER NOG EVEN EEN TERUGBLIK NAAR DE ACHT GENOMINEERDEN VOOR DE GOUDEN DRUPPEL:

- **MEET JE LEEFOMGEVING – DOOR MIDDELBARE SCHOLIEREN**
- **BOUWTAFEL WATERZUINIGE WIJKEN**
- **DE KLIMAATKEET, GEWOON DÓÉN!**
- **WATERROTONDE NIJKERK**
- **PILOT ANDERS OMGAAN MET WATER**
- **MAATREGELENKAART VITALE VAKANTIEPARKEN**
- **ZONWERING IN DE STIMULERINGSREGELING KLIMAATADAPTATIE**
- **MASTERCLASS WATER EN BODEM STUREND**

DE WINNAAR: MEET JE LEEFOMGEVING DOOR MIDDELBARE SCHOLIEREN

De Gouden Druppel-wisselbokaal is toegekend aan het project 'Meet je leefomgeving'. Dit is een project voor middelbare scholieren om te leren meten in hun eigen omgeving. Informaticadocent Steven Boonstoppel, docent op het Ichthus College in Veenendaal nam trots de prijs in ontvangst. Boonstoppel past zelfontworpen sensorkastjes toe tijdens zijn lessen om de leefomgeving te meten op allerlei manieren.

ZO LEREN SCHOLIEREN ALLES OVER METINGEN UITVOEREN, OMGAAN MET DATA EN HET ANALYSEREN VAN VERKREGEN DATA. ALLEMAAL IN HUN EIGEN OMGEVING. DENK HIERBIJ AAN HET METEN VAN TEMPERATUUR, CO2-UITSTOOT EN LUCHTVOCHTIGHEID.

Een mooie win-win in dit project is de samenwerking met het waterschap en de gemeente en het feit dat dit nu op veel meer scholen gedaan gaat worden. [Op deze webpagina vind je alles over het project.](#)

Save the date:

Klimaattop 5 december 2025:

Weerbare en veerkrachtige
regio Vallei & Veluwe

De Regionale Klimaattop 2025 staat in het teken van een urgente en verbindende vraag:

➤ **WAT KUNNEN WE NÚ NOG REALISEREN OM ONZE REGIO WEERBAAR TE MAKEN VOOR KLIMAATVERANDERING? EN: WAT DOEN WE AL EN WAT IS ER NOG NODIG? HOE VERSTERKEN WE SAMENWERKING – MET ELKAAR, MET DE OMGEVING, ÉN MET TOEKOMSTIGE BESTUURDERS?**

We kijken terug op wat er al bereikt is, delen inzichten uit regionale stresstesten en werken samen aan concrete vervolgstappen richting 2026.

De top is jaarlijks dé plek om inspiratie op te doen, regionale kennis te delen en gezamenlijke koers te bepalen. Dit keer komen we samen in het Omnia in Wageningen.

Noteer deze datum in uw agenda! **5 december 2025 van 9:00 tot en met 13:00**. Nog geen uitnodiging gehad?

Neem dan contact op met jlieferrink@vallei-veluwe.nl.

EXTRA FINANCIERING VANUIT LIFE-IP NASCELLERATE
Klimaatbestendige Regio Vallei en Veluwe maakt sinds eind 2021 onderdeel uit van het LIFE-IP project NASCELLERATE. Het is een landelijk project dat gericht is op versnelling van de Nationale klimaatadaptatiestrategie en mede gefinancierd wordt vanuit Europa. Deze samenwerking heeft een bijdrage van € 180.000 ontvangen voor een periode van 3 jaar. Het budget wordt ingezet voor de kernteaminzet (stimuleren, faciliteren, informeren partners, coördinatie), het uitvoeren van projecten uit het RAP, het delen van de opgedane kennis en het organiseren van 3 bestuurlijke bijeenkomsten, het door ontwikkelen van de klimaateffectatlas en het monitoren van voortgang van het afkoppelen.

VALLEI & VELUWE
Klimaatbestendig

Regionaal delen. Lokaal doen!

Colofon

Deze voortgangsrapportage is opgesteld door het kernteam Vallei & Veluwe Klimaatbestendig: Martine de Haan en Simon Troost (redactie), Marieke Leentvaar, Marijke Jaarsma, Charles Rijsbosch, Sandy Hofland, Bram Luteijn en Simone Runtulalo.

Juni 2025

www.klimaatvalleienveluwe.nl

